Lesbrief

De vergeten zwarte bevrijders van Nederland

Beste docent,

In deze lesbrief willen we leerlingen een inclusiever verhaal van de Tweede Wereldoorlog aanbieden. Tijdens de oorlog werden Europa en Azië bevrijd door Amerikaanse troepen. Dit was een volledig gesegregeerd leger, waarbij 1,1 miljoen zwarte soldaten geen gelijke rechten hadden. Na de Tweede Wereldoorlog heeft de Amerikaanse regering geprobeerd dit verhaal zoveel mogelijk te laten verdwijnen. Aan ons de taak om dit verhaal weer levend te maken.

Deze lesbrief kan in twee of drie lessen worden gebruikt. Daarnaast kan extra tijd worden besteed aan de creatieve verwerkingsopdrachten. De eerste les gaat in op de actualiteit. De tweede les is een geschiedenisles over de rol van de zwarte bevrijders in Europa en ook in Nederland. In de derde les kan de creatieve opdracht worden uitgevoerd, waarin leerlingen een herdenkingsmonument bedenken.

Leerdoelen

- De leerling kan uitleggen wat de invloed van de rassensegregatie in het zuiden van de Verenigde Staten op het Amerikaanse leger was.
- De leerling kan herkennen hoe zwarte bevrijders tijdens de oorlog werden behandeld, inclusief vormen van discriminatie en racisme.
- De leerling kan beschrijven welke rol zwarte soldaten speelden tijdens de bevrijding van Europa, waaronder Nederland.
- De leerling kan historische bronnen gebruiken om informatie op te halen over het leven en de ervaringen van zwarte soldaten.
- De leerling kan uitleggen waarom de verhalen van zwarte bevrijders lang onderbelicht zijn gebleven en waarom het belangrijk is dat deze geschiedenis wordt verteld.

Heel veel plezier!

Team Vodix

TIJD VOOR GESCHIEDENIS. iSOCIETY. PASPOORT21. REIS JE WERELDWIJS

Meer weten over onze methodes?

Scan dan de QR-code of ga naar vodix.nl/methodes

VODIX.

Voorbereiding (docent)

Je bereidt je les(sen) voor door:

Deze lesbrief door te lezen.

De werkbladen te kopiëren voor de leerlingen. Er zijn vier opdrachten:

1. een informatieve tekst met vragen en antwoorden.
2. een video-opdracht met vragen.
3. een opdracht waarbij leerlingen hun eigen mening moeten vormen.
4. een creatieve opdracht waarbij leerlingen nadenken over een monument voor de zwarte bevrijders van Nederland.

Voor de creatieve opdracht: toegang tot het internet en poster materiaal.

De volgende video's klaar te zetten.

De aflevering van 'Even tot Hier' kan klassikaal bekeken worden tijdens de les.
youtu.be/lfsZ-1NXcRc

Extra achtergrondinformatie voor de docent:

Artikel van de Correspondent

Duizenden zwarte soldaten hebben Europa bevrijd, maar hun gezichten zien we amper als we de oorlog herdenken (2018).
https://decorrespondent.nl/8791/duizenden-zwarte-soldaten-hebben-europa-bevrijd-maar-hun-gezichten-zien-we-amper-als-we-de-oorlog-herdenken/e40bd3d2-1f88-006d-1e6a-a2be8df94b00

Artikel van het NRC

Op Margraten zijn twee panelen over zwarte Amerikaanse bevrijders van Nederland opeens weg. 'Past bij beleid van de regering-Trump.' (2025).
https://www.nrc.nl/nieuws/2025/11/07/op-margraten-zijn-twee-panelen-over-zwarte-amerikaanse-bevrijders-van-nederland-opeens-weg-past-bij-beleid-van-de-regering-trump-a4911994?t=1773828016

Serie over de Tuskegee Airmen

De serie Masters of the Air (Netflix)
Aflevering 8 gaat specifiek over de Tuskegee Airmen.

Terminologie
Door de jaren heen zijn verschillende termen gebruikt om bevolkingsgroepen aan te duiden. In deze lesbrief is gekozen voor de termen 'zwarte Amerikanen' en 'zwarte mensen', omdat deze momenteel het meest gangbaar zijn in de Verenigde Staten. De term 'Afro-Amerikaan' wordt minder vaak gebruikt.

Opzet van de les(sen) (docent)

De inhoud van deze lesbrief kun je verspreiden over twee of drie lessen van 50 minuten. Je bent als docent vrij om een aantal onderdelen uit de lesbrief te kiezen. De les(sen) zouden er zo uit kunnen zien:

Onderdeel 1: Het aanpassen van de geschiedenis

In dit onderdeel maken de leerlingen kennis met het verhaal van de zwarte soldaten in de Tweede Wereldoorlog. Deze geschiedenis van de zwarte soldaten is direct na de oorlog bewust uit de officiële geschiedschrijving gehouden. Recentelijk werden de verhalen van deze soldaten op de begraafplaats in Margraten (Limburg) weer bewust weggehaald door het huidige regime van president Trump.

Opdrachtinformatie:

- De opdrachten op de werkbladen kunnen klassikaal, in groepjes of individueel worden gemaakt.
- Met behulp van de antwoorden kun je als docent dieper ingaan op de materie.
- Het doel van de opdracht is om leerlingen inzicht te geven in de geschiedenis van de zwarte soldaten in het leger van de Verenigde Staten. De nadruk ligt op het verhaal van het bevrijdingsleger ten tijde van de Tweede Wereldoorlog.

Onderdeel 2: De strijd om herinnering

In deze opdracht ligt de nadruk op de actualiteit. In de afgelopen maanden was er veel onrust over het weghalen van informatie over de zwarte bevrijders op de begraafplaats in Margraten (Zuid-Limburg).

De video van het programma ‘Even tot Hier’.

Opdrachtinformatie:

- In de video zien de leerlingen de plaatsing van de tentoonstelling in Margraten. De alternatieve tentoonstelling van ‘Even tot Hier’ heet ‘Maga haten’. De presentatoren willen met de tentoonstelling twee dingen bereiken, namelijk het in ere herstellen van de zwarte bevrijders en de invloed van de Amerikaanse regering op het Nederlandse herdenken duidelijk maken.
- Na de video maken de leerlingen opdrachten en vormen zij een mening over de vraag of een regering kan beslissen wat we moeten weten over de geschiedenis. Of is het belangrijk dat we zelf leren onderzoeken wat er is gebeurd?
- Het doel van de opdracht is om leerlingen bewust te maken van de invloed die regeringen hebben. Daarnaast om hen te laten nadenken over welke geschiedenis belangrijk is om te herdenken en te bespreken.

Onderdeel 3: Je eigen mening vormen

Deze opdracht valt samen met de opdracht over de aflevering van het programma ‘Even tot Hier’. De leerlingen krijgen een aantal tweets te lezen en vormen hierover een eigen mening. De tweets zijn een apart werkblad.

Opdrachtinformatie:

- Afhankelijk van de tijd kunnen onderdeel 2 en 3 in dezelfde les worden besproken.
- Het doel van de opdracht is dat leerlingen begrijpen dat mensen verschillende meningen kunnen hebben over een maatschappelijke kwestie. Daarnaast dat ze op basis van bronnen ook een eigen mening kunnen vormen over de kwestie.

Onderdeel 4: De creatie van een eigen monument

De stichting ‘the Black Liberators of the Netherlands’ wil graag een monument realiseren om de zwarte bevrijders te eren. In deze opdracht gaan de leerlingen een monument creëren. Er zijn verschillende mogelijkheden voor een monument:

- Een mural (muurschilderingen)
- Een standbeeld
- Een gedicht

Mochten de leerlingen hun creaties willen delen met de stichting, dan kan dat via een e-mail naar info@theblackliberators.nl.

Werkblad (docent)

Antwoorden opgaven (docent)

Rassensegregatie in de Verenigde Staten en de zwarte bevrijders in de Tweede Wereldoorlog

In de eerste helft van de twintigste eeuw bestond in de Verenigde Staten een systeem dat **rassensegregatie** werd genoemd. Rassensegregatie betekent dat witte en zwarte Amerikanen gescheiden van elkaar leefden. Ze mochten niet naar dezelfde scholen, gebruikten aparte toiletten, en in veel steden moesten zwarte mensen achter in de bus zitten.

Deze regels werden ook wel **Jim Crow-wetten** genoemd. Jim Crow-wetten waren wetten in de negentiende eeuw die bedoeld waren om de segregatie in het zuiden van de Verenigde Staten in stand te houden.

Ze waren genoemd naar een cartoonachtige figuur die donkere mensen bespotte. Ze waren bedoeld om witte Amerikanen meer rechten en kansen te geven dan zwarte Amerikanen.

Bron: Edward Williams Clay (1830), Mr T. Rice as the Original Jim Crow.

Rassensegregatie in het Amerikaanse leger

Ook in het Amerikaanse leger gold rassensegregatie. Zwarte soldaten moesten in gescheiden eenheden dienen en kregen vaak minder belangrijke taken, zoals koken, laden en lossen of onderhoudswerk. Veel legerleiders geloofden dat zwarte soldaten minder goed zouden kunnen vechten.

Toch wilden duizenden zwarte Amerikanen hun land dienen, zeker toen in 1941 de Verenigde Staten deelnamen aan de Tweede Wereldoorlog. Ze hoopten dat hun inzet in het leger zou laten zien dat ze dezelfde rechten verdienden als ieder ander. Er werden ook beloftes gemaakt aan de soldaten: zo zouden ze bij thuiskomst recht hebben op een studie aan een universiteit of recht op een huis. Veel arme zwarte soldaten vonden deze beloftes aantrekkelijk.

Zwarte soldaten bevrijden Europa

Vanaf 1944 vochten zwarte soldaten mee in Europa, ook bij de bevrijding van Nederland. Sommige eenheden speelden een belangrijke rol in gevaarlijke gevechten. Een bekend voorbeeld is de **Tuskegee Airmen**, een groep zwarte gevechtspiloten die honderden gevaarlijke missies uitvoerde. Daarnaast waren er drie gesegregeerde tankbataljons en waren de zwarte soldaten belangrijk voor de bevoorrading van de troepen. Ook het graven van de begraafplaats in Margraten (Zuid-Limburg) hoorde bij de taken.

Bron: Begraafplaats Margraten (z.d.), Foto van de begraafplaats en het herdenkingsmonument in Margraten.

Na de slag om de Ardennen in december 1944 besloot generaal Patton om de zwarte soldaten ook gevechtsinstructies te geven. Deze soldaten gingen vrijwillig naar het front om Europa van de Nazi's te bevrijden.

Hoewel deze soldaten hebben meegeholpen aan de bevrijding van Europa, is hun bijdrage vaak weggelaten uit de geschiedenis. In veel geschiedenisboeken werd vooral geschreven over witte Amerikaanse soldaten. Hierdoor wisten veel mensen lange tijd niet dat tienduizenden zwarte Amerikanen hebben meegevochten om Europa te bevrijden.

Terug in de VS: nog steeds ongelijke behandeling

Toen de oorlog voorbij was en de soldaten terugkeerden naar de Verenigde Staten, hoopten velen dat hun inzet zou zorgen voor respect en gelijke rechten. Maar dat gebeurde niet. De meeste zwarte veteranen kregen nog steeds te maken met rassensegregatie, discriminatie en ongelijke wetten.

Een zwarte soldaat die in Europa als held werd gezien, kon in de Verenigde Staten nog steeds worden geweigerd in een restaurant of konden niet terecht op een witte school.

De strijd voor burgerrechten begint

De teleurstelling en woede onder zwarte veteranen was groot. Zij besloten dat het tijd was om te vechten voor gelijke rechten. Daarom sloten veel van hen zich aan bij burgerrechtenorganisaties zoals de **NAACP** (National Association for the Advancement of Colored People).

Deze organisaties voerden actie tegen segregatie en discriminatie. Dankzij hun inzet ontstond in de jaren daarna de burgerrechtenbeweging, die zou leiden tot belangrijke veranderingen in de Amerikaanse samenleving.

1

Vraag 1:
Wat betekent rassensegregatie? Noem twee voorbeelden uit het dagelijks leven in de Verenigde Staten rond 1940.

Antwoord:
Rassensegregatie betekent dat mensen verschillende rechten hadden gebaseerd op hun huidskleur. In het zuiden van de Verenigde Staten waren er wetten die speciaal voor mensen met een donkere huidskleur golden.

Voorbeelden:

- Ze mochten niet in parken komen.
- Ze hadden eigen scholen
- Ze hadden aparte wachtruimtes op het station.
- Ze mochten niet stemmen.

2

Vraag 2:
Leg in je eigen woorden uit wat de Jim Crow-wetten waren.

Antwoord:
Jim Crow was een cartoon in de negentiende eeuw die zwarte Amerikanen belachelijk maakte. De segregatiewetten in het zuiden werden naar de cartoon vernoemd. De wetten maakten het dagelijks leven van zwarte Amerikanen behoorlijk moeilijk.

3

Vraag 3:
Welke taken kregen zwarte soldaten meestal in het leger vóór de Tweede Wereldoorlog?

Antwoord:
Veel taken waren logistiek, bijvoorbeeld koken en latrines graven. Daarnaast was er de groep in Margraten die de graven delfden. De zwarte soldaten hadden geen geweldsinstructies gekregen en mochten in eerste instantie geen wapens dragen. Dit veranderde na de slag om de Ardennen in december 1944.

4

Vraag 4:
Noem één zwarte eenheid die een grote rol speelde tijdens de oorlog. Wat deden zij?

Antwoord:
Er waren de Tuskegee Airmen. Zij vlogen in kleine vliegtuigjes die onder de radar konden vliegen. Er waren drie tankbataljons, waarvan een bataljon Venlo bevrijd heeft.

5

Vraag 5:

Waarom is de rol van zwarte bevrijders vaak weggelaten uit geschiedenisboeken?

Antwoord:

In 1945 waren de VS nog grotendeels gesegregeerd en zeker in het zuiden. Voor veel witte Amerikanen was het idee van een zwarte oorlogsheld in uniform een moeilijke gedachte. Door geschiedenisverhalen anders op te schrijven, dingen weg te laten, of minder aandacht te geven krijg je een eenzijdig verhaal.

6

Vraag 6:

Waarom hoopten zwarte soldaten dat deelnemen aan de oorlog hun positie in de samenleving zou verbeteren?

Antwoord:

Er waren voor de oorlog beloftes gegeven aan de soldaten; zo zouden ze recht hebben op een huis bij terugkomst, of aan een studie kunnen beginnen. Veel zwarte Amerikanen kwamen uit het allerarmste deel van de Verenigde Staten.

7

Vraag 7:

Leg uit waarom het oneerlijk was dat zwarte soldaten Europa hielpen bevrijden, maar thuis nog steeds ongelijk werden behandeld.

Antwoord:

In Europa vocht men tegen de Nazi's die een antisemitische ideologie hadden. Thuis in de Verenigde Staten was de racistische segregatie wetmatig in de zuidelijke staten.

8

Vraag 8:

Hoe droegen zwarte veteranen na de oorlog bij aan het ontstaan van de burgerrechtenbeweging?

Antwoord:

Veel veteranen sloten zich aan bij de NAACP en hielpen met het vechten voor gelijke rechten. In 1948 werd het leger gedesegregeerd door president Truman, dit was een van de eerste wetten voor gelijkheid.

Werkblad – Actualiteit (docent)

Onderdeel 1: De strijd om herinnering

youtu.be/lfsZ-1NXcRc

Deze opdracht start met het bekijken van een aflevering van het programma ‘Even tot Hier’. In de video zie je de plaatsing van een alternatieve tentoonstelling in Margraten bij de Amerikaanse begraafplaats. De tentoonstelling heet ‘Maga haten'. De presentatoren Niels van der Laan en Jeroen Woe willen met de tentoonstelling twee dingen bereiken:

- Ze willen de zwarte bevrijders in ere herstellen.
- Ze willen duidelijk maken dat de Amerikaanse regering ook hier veel invloed heeft.

In de video zien we de kinderen van de zwarte bevrijders uit het Amerikaanse leger. Deze groep mensen heeft hun eigen verhaal. Ze zijn als kind vaak gepest en gediscrimineerd. Voor hen is het extra oneerlijk dat hun verhaal nu weer is weggepoetst door de Amerikaanse regering.

Kan en mag een regering beslissen wat we moeten weten over geschiedenis of is het belangrijk dat we zelf leren onderzoeken wat er gebeurd is?

Vraag 1:
Wat voor soort programma is ‘Even tot Hier.’ Kijk je zelf ook naar dit soort programma’s?

Antwoord:
Een komisch programma over de actualiteit. Eigen antwoord van de leerling over de programma’s.

Vraag 2:
Het programma maakte een alternatieve tentoonstelling met de titel ‘Maga haten'. Kun je de titel duidelijk maken?

Antwoord:
Het is een woordspeling op de naam Margraten in Limburg. Maga is de beweging van Trump en staat voor Make America Great Again. En in de tentoonstelling zijn er verschillende voorbeelden gegeven van Trumps haat naar diversiteit. Hij probeert dingen uit de geschiedenis te herschrijven.

Vraag 3:
In de video zien we de nabestaanden van de zwarte bevrijders. Wie zijn deze nabestaanden?

Antwoord:
De nabestaanden zijn de kinderen van de zwarte bevrijders, die verwekt zijn tijdens de bevrijding. Deze ‘bevrijdingskinderen’ hadden het vaak extra moeilijk met opgroeien in een overwegend witte rooms-katholieke omgeving. Ook zij hebben ieder een eigen verhaal.

Vraag 4:
Waarom denk je dat het verdwijnen van de panelen extra emotioneel was voor de nabestaanden?

Antwoord:

Direct na de oorlog werd het verhaal over de zwarte bevrijders niet verteld. Nu is het de tweede keer in de geschiedenis dat het verhaal niet meer verteld mag worden.

Vraag 5:
Kan een regering beslissen wat we moeten weten over de geschiedenis of is het belangrijk dat we zelf leren onderzoeken wat er gebeurd is?

Antwoord:

Eigen antwoord van de leerling

Onderdeel 2: Je eigen mening vormen

De Verdwenen Panelen van Margraten

In november 2025 werd er ontdekt dat er twee informatiepanelen verdwenen waren van de Amerikaanse begraafplaats in Margraten, Zuid-Limburg. Het bleek te gaan over twee panelen waarin het verhaal verteld wordt over de rassensegregatie in het Amerikaanse leger tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Uit onderzoek bleek dat er vanuit de Verenigde Staten opdracht was gekomen om alle geschiedenis die kritiek leverde op de Amerikaanse geschiedenis verwijderd moest worden. De verhalen over de zwarte bevrijders werden dus opnieuw verwijderd uit de geschiedschrijving van de Verenigde Staten.

Al snel bleek dat veel mensen in de Verenigde Staten en in Nederland dit niet wilden accepteren. Er werden brieven gestuurd naar kranten en ook online kwam er een discussie op gang. Het maatschappijkritische programma ‘Even tot Hier’ maakte nieuwe panelen en nodigde de nakomelingen van de zwarte bevrijders uit om de alternatieve panelen te plaatsen in Margraten.
Er waren ook veel mensen die het allemaal overdreven vonden en zij begrepen juist waarom de panelen weg moesten.

Vorm je eigen mening:
Lees de meningen van beide kanten in de volgende tweets. Wat denk je zelf?

"Verontrustend en teleurstellend", vindt historicus Kees Ribbens, verbonden aan het NIOD (Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies). "In de tekst van het nieuwe paneel is geen enkele verwijzing naar de rassenscheiding in het Amerikaanse leger. Dat stond wel op het oude paneel. In zoverre is het beeld nu opgepoetst of witgewassen."

'Het heeft ons verbaasd dat de panelen weg zijn. Zeker het paneel over zwarte soldaten die grafdelvers waren. Dat hoort gewoon thuis in Margraten.' Theo Bovens, voorzitter Stichting the Black Liberators of the Netherlands.

Twitter / X Post

Ben er vlak voor kerstmis geweest, indrukwekkend en vooral respect voor alle helden die daar liggen. Niemand uitgezonderd en allemaal gelijkwaardig.

Twitter / X Post

Waarom is huidskleur ineens een issue? Waarom moeten donkere mensen apart benoemd worden? Slaat nergens op!

Vraag 1:
Je leest hier vier verschillende meningen. Met wie ben jij het eens? Waarom?

Antwoord:

Eigen antwoord van de leerling

Vraag 2:
Schrijf een brief naar President Trump waarin je je eigen mening geeft gebaseerd op de informatie die je geleerd hebt in de lessen.

Antwoord:

Eigen antwoord van de leerling

Werkblad - Opgaven

Het aanpassen van de geschiedenis

In dit onderdeel maak je kennis met het verhaal van de zwarte soldaten in de Tweede Wereldoorlog.
Deze geschiedenis van de zwarte soldaten is direct na de oorlog bewust uit de officiële geschiedschrijving gehouden. Recentelijk werden de verhalen van deze soldaten op de begraafplaats in Margraten (Limburg) weer bewust weggehaald door het huidige regime van president Trump.

Rassensegregatie in de Verenigde Staten en de zwarte bevrijders in de Tweede Wereldoorlog

In de eerste helft van de twintigste eeuw bestond in de Verenigde Staten een systeem dat **rassensegregatie** werd genoemd.
Rassensegregatie betekent dat witte en zwarte Amerikanen gescheiden van elkaar leefden.
Ze mochten niet naar dezelfde scholen, gebruikten aparte toiletten, en in veel steden moesten zwarte mensen achter in de bus zitten.

Deze regels werden ook wel **Jim Crow-wetten** genoemd. Jim Crow-wetten waren wetten in de negentiende eeuw die bedoeld waren om de segregatie in het zuiden van de Verenigde Staten in stand te houden.

Ze waren genoemd naar een cartoonachtige figuur die donkere mensen bespotte. Ze waren bedoeld om witte Amerikanen meer rechten en kansen te geven dan zwarte Amerikanen.

Bron: Edward Williams Clay (1830), Mr T. Rice as the Original Jim Crow.

Rassensegregatie in het Amerikaanse leger

Ook in het Amerikaanse leger gold rassensegregatie. Zwarte soldaten moesten in gescheiden eenheden dienen en kregen vaak minder belangrijke taken, zoals koken, laden en lossen of onderhoudswerk. Veel legerleiders geloofden dat zwarte soldaten minder goed zouden kunnen vechten.

Toch wilden duizenden zwarte Amerikanen hun land dienen, zeker toen in 1941 de Verenigde Staten deelnamen aan de Tweede Wereldoorlog. Ze hoopten dat hun inzet in het leger zou laten zien dat ze dezelfde rechten verdienden als ieder ander. Er werden ook beloftes gemaakt aan de soldaten: zo zouden ze bij thuiskomst recht hebben op een studie aan een universiteit of recht op een huis. Veel arme zwarte soldaten vonden deze beloftes aantrekkelijk.

Zwarte soldaten bevrijden Europa

Vanaf 1944 vochten zwarte soldaten mee in Europa, ook bij de bevrijding van Nederland. Sommige eenheden speelden een belangrijke rol in gevaarlijke gevechten. Een bekend voorbeeld is de **Tuskegee Airmen**, een groep zwarte gevechtspiloten die honderden gevaarlijke missies uitvoerde. Daarnaast waren er drie gesegregeerde tankbataljons en waren de zwarte soldaten belangrijk voor de bevoorrading van de troepen. Ook het graven van de begraafplaats in Margraten (Zuid-Limburg) hoorde bij de taken.

Bron: Begraafplaats Margraten (z.d.), Foto van de begraafplaats en het herdenkingsmonument in Margraten.

Na de slag om de Ardennen in december 1944 besloot generaal Patton om de zwarte soldaten ook gevechtsinstructies te geven. Deze soldaten gingen vrijwillig naar het front om Europa van de Nazi's te bevrijden.

Hoewel deze soldaten hebben meegeholpen aan de bevrijding van Europa, is hun bijdrage vaak weggelaten uit de geschiedenis. In veel geschiedenisboeken werd vooral geschreven over witte Amerikaanse soldaten. Hierdoor wisten veel mensen lange tijd niet dat tienduizenden zwarte Amerikanen hebben meegevochten om Europa te bevrijden.

Terug in de VS: nog steeds ongelijke behandeling

Toen de oorlog voorbij was en de soldaten terugkeerden naar de Verenigde Staten, hoopten velen dat hun inzet zou zorgen voor respect en gelijke rechten. Maar dat gebeurde niet. De meeste zwarte veteranen kregen nog steeds te maken met rassensegregatie, discriminatie en ongelijke wetten.

Een zwarte soldaat die in Europa als held werd gezien, kon in de Verenigde Staten nog steeds worden geweigerd in een restaurant of konden niet terecht op een witte school.

De strijd voor burgerrechten begint

De teleurstelling en woede onder zwarte veteranen was groot. Zij besloten dat het tijd was om te vechten voor gelijke rechten. Daarom sloten veel van hen zich aan bij burgerrechtenorganisaties zoals de **NAACP** (National Association for the Advancement of Colored People).

Deze organisaties voerden actie tegen segregatie en discriminatie. Dankzij hun inzet ontstond in de jaren daarna de burgerrechtenbeweging, die zou leiden tot belangrijke veranderingen in de Amerikaanse samenleving.

1

Vraag 1:
Wat betekent rassensegregatie? Noem twee voorbeelden uit het dagelijks leven in de Verenigde Staten rond 1940.

Antwoord:

2

Vraag 2:
Leg in je eigen woorden uit wat de Jim Crow-wetten waren.

Antwoord:

3

Vraag 3:
Welke taken kregen zwarte soldaten meestal in het leger vóór de Tweede Wereldoorlog?

Antwoord:

4

Vraag 4:
Noem één zwarte eenheid die een grote rol speelde tijdens de oorlog. Wat deden zij?

Antwoord:

5

Vraag 5:
Waarom is de rol van zwarte bevrijders vaak weggelaten uit geschiedenisboeken?

Antwoord:

6

Vraag 6:
Waarom hoopten zwarte soldaten dat deelnemen aan de oorlog hun positie in de samenleving zou verbeteren?

Antwoord:

7

Vraag 7:
Leg uit waarom het oneerlijk was dat zwarte soldaten Europa hielpen bevrijden, maar thuis nog steeds ongelijk werden behandeld.

Antwoord:

8

Vraag 8:
Hoe droegen zwarte veteranen na de oorlog bij aan het ontstaan van de burgerrechtenbeweging?

Antwoord:

Werkblad – Actualiteit

Onderdeel 1: De strijd om herinnering

youtu.be/lfsZ-1NXcRc

Deze opdracht start met het bekijken van een aflevering van het programma ‘Even tot Hier’. In de video zie je de plaatsing van een alternatieve tentoonstelling in Margraten bij de Amerikaanse begraafplaats. De tentoonstelling heet ‘Maga haten'. De presentatoren Niels van der Laan en Jeroen Woe willen met de tentoonstelling twee dingen bereiken:

- Ze willen de zwarte bevrijders in ere herstellen.
- Ze willen duidelijk maken dat de Amerikaanse regering ook hier veel invloed heeft.

In de video zien we de kinderen van de zwarte bevrijders uit het Amerikaanse leger. Deze groep mensen heeft hun eigen verhaal. Ze zijn als kind vaak gepest en gediscrimineerd. Voor hen is het extra oneerlijk dat hun verhaal nu weer is weggepoetst door de Amerikaanse regering.

Kan en mag een regering beslissen wat we moeten weten over geschiedenis of is het belangrijk dat we zelf leren onderzoeken wat er gebeurd is?

Vraag 1:
Wat voor soort programma is ‘Even tot Hier.’ Kijk je zelf ook naar dit soort programma’s?

Antwoord:

Vraag 2:
Het programma maakte een alternatieve tentoonstelling met de titel ‘Maga haten'. Kun je de titel duidelijk maken?

Antwoord:

Vraag 3:
In de video zien we de nabestaanden van de zwarte bevrijders. Wie zijn deze nabestaanden?

Antwoord:

Vraag 4:
Waarom denk je dat het verdwijnen van de panelen extra emotioneel was voor de nabestaanden?

Antwoord:

Vraag 5:
Kan een regering beslissen wat we moeten weten over de geschiedenis of is het belangrijk dat we zelf leren onderzoeken wat er gebeurd is?

Antwoord:

Onderdeel 2: Je eigen mening vormen

De Verdwenen Panelen van Margraten

In november 2025 werd er ontdekt dat er twee informatiepanelen verdwenen waren van de Amerikaanse begraafplaats in Margraten, Zuid-Limburg. Het bleek te gaan over twee panelen waarin het verhaal verteld wordt over de rassensegregatie in het Amerikaanse leger tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Uit onderzoek bleek dat er vanuit de Verenigde Staten opdracht was gekomen om alle geschiedenis die kritiek leverde op de Amerikaanse geschiedenis verwijderd moest worden. De verhalen over de zwarte bevrijders werden dus opnieuw verwijderd uit de geschiedschrijving van de Verenigde Staten.

Al snel bleek dat veel mensen in de Verenigde Staten en in Nederland dit niet wilden accepteren. Er werden brieven gestuurd naar kranten en ook online kwam er een discussie op gang. Het maatschappijkritische programma ‘Even tot Hier’ maakte nieuwe panelen en nodigde de nakomelingen van de zwarte bevrijders uit om de alternatieve panelen te plaatsen in Margraten.
Er waren ook veel mensen die het allemaal overdreven vonden en zij begrepen juist waarom de panelen weg moesten.

Vorm je eigen mening:
Lees de meningen van beide kanten in de volgende tweets. Wat denk je zelf?

"Verontrustend en teleurstellend", vindt historicus Kees Ribbens, verbonden aan het NIOD (Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies). "In de tekst van het nieuwe paneel is geen enkele verwijzing naar de rassenscheiding in het Amerikaanse leger. Dat stond wel op het oude paneel. In zoverre is het beeld nu opgepoetst of witgewassen."

'Het heeft ons verbaasd dat de panelen weg zijn. Zeker het paneel over zwarte soldaten die grafdelvers waren. Dat hoort gewoon thuis in Margraten.' Theo Bovens, voorzitter Stichting the Black Liberators of the Netherlands.

Twitter / X Post

Ben er vlak voor kerstmis geweest, indrukwekkend en vooral respect voor alle helden die daar liggen. Niemand uitgezonderd en allemaal gelijkwaardig.

Twitter / X Post

Waarom is huidskleur ineens een issue? Waarom moeten donkere mensen apart benoemd worden? Slaat nergens op!

Vraag 1:
Je leest hier vier verschillende meningen. Met wie ben jij het eens? Waarom?

Antwoord:

Vraag 2:
Schrijf een brief naar President Trump waarin je je eigen mening geeft gebaseerd op de informatie die je geleerd hebt in de lessen.

Antwoord:

Werkblad – Creatieve opdracht

De creatie van een eigen monument

De Stichting the Black Liberators of the Netherlands wil graag een monument maken om de zwarte bevrijders te eren. Daarbij kunnen ze jouw hulp goed gebruiken!

In deze opdracht ga je een herdenkingsmonument voor de zwarte bevrijders maken.
De inhoud van het monument mag je zelf bedenken. Je mag alleen werken of in groepjes.

Er zijn verschillende ideeën voor een monument:

- Een mural (muurschildering)
- Een standbeeld
- Een gedicht

Wil je je creatie delen met de stichting? Dat kan! Je docent kan je daarbij helpen.